

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS PAŽANGOS DEPARTAMENTAS
BIUDŽETO IR EUROPOS SĄJUNGOS STRUKTŪRINĖS PARAMOS SKYRIUS**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO KODEKSO 220 IR 221 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ISTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-273 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ
NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 187 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
NR. XIIP-274“ PROJEKTO
(TAP NR. 17-587) (TAIS NR. 17-6160)**

2017-06-02 Nr. NV-1376

Vilnius

Projekto rengėjas: Teisingumo ministerija.

Projekto tikslas: siūloma iš esmės pritarti Prezidento kanceliarijos Teisės grupės parengtiems įstatymų pakeitimo projektams, kuriais siūloma diferencijuoti baudžiamąją atsakomybę už mokesčių vengimą, priklausomai nuo siekiamos išvengti mokesčių sumos dydžio ir nuo to, ar buvo veikiamą organizuotoje grupėje.

Dabartinė situacija: šiuo metu net ir kelių milijonų eurų mokesčių išvengimas ar mokesčių vengimas veikiant organizuotoje grupėje būtų laikomas nesunkiu nusikaltimu ir galėtų užtraukti palyginus švelnią iki 3 metų laisvės atėmimo bausmę:

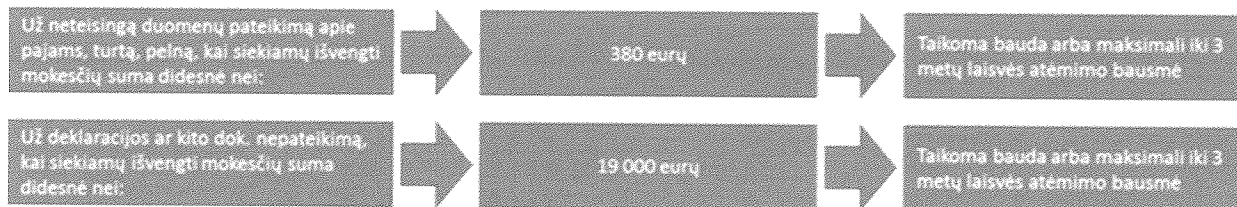
- Už neteisingą duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimą, kai siekiama išvengti mokesčių, kurių sumą viršija 380 eurų, baudžiama bauda arba laisvės atėmimu iki 3 metų.
- Už deklaracijos, ataskaitos ar kito dokumento nepateikimą (kai mokesčių administratorius apie tai priminė), kai siekiama išvengti mokesčių, kurių suma viršija 19 000 eurų, baudžiama bauda arba laisvės atėmimu iki 3 metų.

Taikomos skirtingos ribos (380 eurų ir 19 000 eurų), kadangi pirmu atveju iš esmės baudžiama už dokumentų klastojimą, antru – už pareigos pateikti dokumentą nevykdymą.

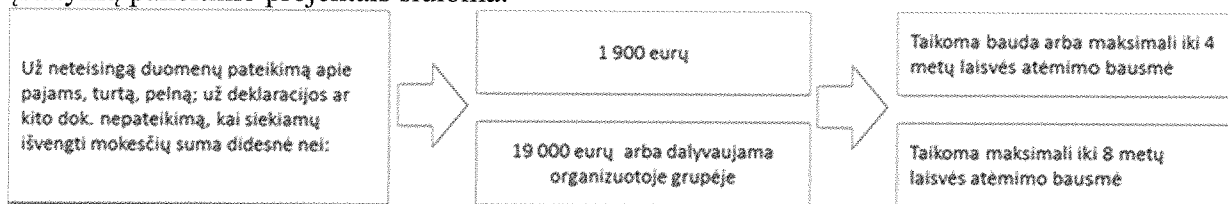
Projekto esmė: siūloma iš esmės pritarti įstatymų pakeitimo projektams, kuriais siūloma:

- Diferencijuoti baudžiamąją atsakomybę už mokesčių vengimą, priklausomai nuo siekiamos išvengti mokesčių sumos dydžio ir bendrininkavimo formos, nes šiuo metu net ir kelių milijonų eurų mokesčių išvengimas ar mokesčių vengimas veikiant organizuotoje grupėje būtų laikomas nesunkiu nusikaltimu;
- Taikyti vienodas baudžiamosios atsakomybės atsiradimo ribas nepriklausomai nuo to ar mokesčių mokėtojas pateikė klaidingus duomenis ar duomenų nepateikė apskritai.

Šiuo metu:

Įstatymų pakeitimo projektais siūloma:

Taip pat siūloma įstatymų pakeitimo projektus patikslinti pagal nutarimo projekte pateiktas pastabas.

Derinimas: nutarimo projektas nebuvo derintas su kitomis institucijomis, kadangi jis iš esmės susijęs su Teisingumo ministerijos kompetencija.

Į Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento pastabas bus atsižvelgta iki projekto pasirašymo.

Atitikimas Vyriausybės programai: nutarimo projektu įgyvendinama Vyriausybės programos nuostata, kurioje numatyta tobulinti mokesčių sistemą, mažinant joje išlygas ir neapibrėžtumą, kurie sudaro galimybes teisėtai arba iš dalies teisėtai išvengti mokesčių. Įstatymo projektas, dėl kurio teikiama Vyriausybės išvada, įtrauktas į Seimo II (pavasario) sesijos darbų programą. Siūlytas svarstymo mėnuo: kovas – birželis.

Dalykinio vertinimo išvada: siūloma projektą svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje.

Skyriaus patarėjas

Tautvydas Brazdžiūnas

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2017-05-12 Nr. (1.5.) KT-370

TEIKIMAS DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO KODEKSO 220 IR 221 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-273 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 187 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-274“ PROJEKTO

Teisingumo ministerija, vykdydama Ministro Pirmininko pavedimą, įformintą Vyriausybės kancelerio 2017 m. kovo 31 d. rezoliucija Nr. S-76-805, teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 220 ir 221 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-273“ ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 187 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-274“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 220 ir 221 straipsnių pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 187 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų (toliau – įstatymų projektai) teikiamais teisinio reguliavimo pakeitimais yra siekiama diferencijuoti baudžiamąją atsakomybę už mokesčių vengimą priklausomai nuo siekiamos išvengti mokesčių sumos ir bendrininkavimo formos (t. y. įtvirtinti kvalifikuotas mokesčių vengimo sudėtis) ir nustatyti vienodą ribą (50 MGL), nuo kurios atsiranda baudžiamoji atsakomybė už mokesčių vengimą, nepriklausomai nuo mokesčių vengimo būdo, t. y. nepaisant to, ar siekiant išvengti mokesčių pateikiami žinomai neteisingi duomenys, ar jokie duomenys nėra pateikiami. ANK 187 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu siekiama suderinti BK ir ANK nuostatas atsakomybės už mokesčių vengimą srityje.

Nutarimo projektu siūloma iš esmės pritarti įstatymų projektams, tačiau siūlyti juos tobulinti atsižvelgiant į Nutarimo projekte pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Projektų registravimo posistemyje.

Nutarimo projektas nebuvo derintas su kitomis institucijomis, kadangi jis iš esmės susijęs su Teisingumo ministerijos kompetencija.

Nutarimo projektas atitinka Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės veiklos programą, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82.

Nutarimo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Nutarimo projektą parengė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Administracinės ir baudžiamosios justicijos departamento (direktorė Simona Mesonienė, tel. (8 5) 266 2873, el. p. simona.mesoniene@tm.lt) Baudžiamosios justicijos skyriaus (vedėjas Darius Mickevičius, tel. (8 5) 266 2966, el. p. darius.mickevicius@tm.lt) patarėjas Jevgenijus Kuzma (tel. (8 5) 266 2884, el. p. jevgenijus.kuzma@tm.lt) ir Administracinės justicijos skyriaus (vedėjas Germanas Politika, tel. (8 5) 266 2907, el. p. germanas.politika@tm.lt) vyriausioji specialistė Jūratė Peciukonytė (tel. (8 5) 219 1880, el. p. jurate.peciukonyte@tm.lt).

PRIDEDAMA. Nutarimo projektas, 3 lapai.

Teisingumo ministrė

Milda Vainiutė

Jevgenijus Kuzma, (8 5) 266 2884, el. p. jevgenijus.kuzma@tm.lt
Jūratė Peciukonytė, (8 5) 219 1880, el. p. jurate.peciukonyte@tm.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO KODEKSO 220 IR 221 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-273 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 187 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-274

2017 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2017 m. kovo 29 d. sprendimo Nr. SV-S-178 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 2 ir 3 punktus, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 220 ir 221 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-273 (toliau – įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 187 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-274 (toliau – Administracinių nusižengimų kodekso pakeitimo projektas), tačiau siūlyti juos tobulinti atsižvelgiant į toliau išdėstytas pastabas ir pasiūlymus:

1. Įstatymo projektu teikiamais Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – Baudžiamasis kodeksas) pakeitimais yra siūloma diferencijuoti baudžiamąją atsakomybę už mokesčių vengimą (Baudžiamojo kodekso 220 ir 221 straipsniai), įtvirtinant kvalifikuotas šių nusikaltimų sudėtis, kartu šiuos nusikaltimus siekiant prilyginti sukčiavimui (Baudžiamojo kodekso 182 straipsnis), kuris kvalifikuojamas PVM sukčiavimo atvejais. Vadovaujantis įstatymo projektu, stambaus masto mokesčių vengimu būtų laikomas nusikaltimas, kai siekiamų išvengti mokesčių suma viršija 500 MGL, o vadovaujantis Baudžiamojo kodekso 190 straipsnio 1 dalies nuostatomis, stambaus masto sukčiavimu (Baudžiamojo kodekso 182 straipsnio 2 dalis) laikomas nusikaltimas, kai įgyjamas 250 MGL dydžio vertės svetimas turtas ar turtinė teisė arba išvengiama tokios pat vertės turtinės prievolės. Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad, priešingai nei siekiama įstatymo projektu, baudžiamoji atsakomybė už kvalifikuotą mokesčių vengimą ir už stambaus masto sukčiavimą, nepaisant suvienodintos maksimalios 8 metų laisvės atėmimo bausmės, nebus identiška, kadangi mokesčių vengimo atveju įstatymo projektu nustatoma dvigubai didesnė (500 MGL) baudžiamosios atsakomybės atsiradimo riba, t. y. sunkiu nusikaltimu bus laikomas dvigubai didesnės mokesčių sumos išvengimas, negu tai nustatyta kvalifikuoto sukčiavimo atveju.

Dėl šių priežasčių, siekiant įgyvendinti įstatymo projekto tikslus, įstatymo projekte siūlytina suvienodinti mokesčių vengimo (Baudžiamojo kodekso 220 ir 221 straipsnių 2 dalys) ir sukčiavimo (Baudžiamojo kodekso 182 straipsnio 2 dalis) nusikalstamas veikas kvalifikuojančius požymius.

2. Įstatymo projektu taip pat siūloma nustatyti vienodą baudžiamosios atsakomybės už neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimą ir už deklaracijos, ataskaitos ar kito dokumento nepateikimą atsiradimo ribą, t. y. atsakomybė kiltų, kai nepateikiami duomenys arba duomenys neteisingai pateikiami, siekiant išvengti mokesčių, kurių suma viršija 50 MGL (kvalifikuoto nusikaltimo atveju – 500 MGL). Tokie baudžiamojo įstatymo pokyčiai įstatymo projekto aiškinamajame rašte grindžiami teiginiais, kad „siekis išvengti mokesčių, o ne jų išvengimo

forma yra svarbiausias šių mokestinių nusikaltimų požymis“, todėl būtina tikslinti baudžiamosios atsakomybės už mokestinius nusikaltimus išbalansuotą teisinį reguliavimą, kad būtų „sudarytos sąlygos vienodai vertinti visų rūšių mokesčių vengimo pavojingumą“. Pažymėtina, kad nusikalstamos veikos pavojingumo pobūdis ir laipsnis nustatomas įvertinus visus šios veikos subjektyviuosius ir objektyviuosius požymius. Jų visuma, o ne vienas iš požymių atskleidžia uždraustos veikos pavojingumą. Vienodas šių veikų tikslas, kaip nusikalstamos veikos sudėties požymis, nekvestionuojant jo reikšmės, nėra vienintelis kriterijus, sprendžiant dėl Baudžiamojo kodekso 220 ir 221 straipsniuose nurodytų nusikaltimų tarpusavio pavojingumo.

Palyginus Baudžiamojo kodekso 220 ir 221 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų sudėtis, teigtina, kad šių nusikalstamų veikų pavojingumas vis dėlto yra skirtingas. Baudžiamojo kodekso 220 straipsnyje nustatyta baudžiamoji atsakomybė už neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimą, t. y. baudžiamoji atsakomybė kaltininkui atsiranda, kai jis, siekdamas išvengti mokesčių, į deklaraciją ar kitą dokumentą įrašo žinomai neteisingus duomenis apie savo pajamas, pelną, turtą ar jų naudojimą ir šį suklustotą dokumentą pateikia valstybės įgaliotai institucijai. Kitaip tariant, juo kriminalizuojama neteisėtų veiksmų, kurie apima ir dokumento suklustojimą, seka. Šiais veiksmais klaidinamas mokesčių administratorius, kyla grėsmė, kad mokesčiai bus neteisingai apskaičiuoti. Baudžiamojo kodekso 221 straipsnyje reglamentuojama baudžiamoji atsakomybė už deklaracijos ar kito dokumento nepateikimą po to, kai mokesčių administratorius apie tai priminė, t. y. baudžiamoji atsakomybė kaltininkui atsiranda tik už neteisėtą neveikimą – pareigos pateikti dokumentą nevykdymą. Nors šiais veiksmais kliudoma administruoti mokesčius, tačiau savaime mokesčių administratorius nėra suklaidinamas, grėsmė neteisingai apskaičiuoti mokesčius tiesiogiai nekylo. Skirtingą minėtų nusikalstamų veikų pavojingumą pažymėjo ir įstatymų leidėjas, galiojančiame baudžiamajame įstatyme nustatydamas skirtingas baudžiamosios atsakomybės ribas. Už neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimą baudžiamoji atsakomybė šiuo metu kyla, kai siekiamų išvengti mokesčių suma viršija 10 MGL, o už deklaracijos, ataskaitos ar kito dokumento nepateikimą, – kai siekiamų išvengti mokesčių suma viršija 500 MGL, taigi tarp šių ribų yra net 490 MGL dydžio skirtumas. Atsižvelgiant į tai, manytina, kad Baudžiamojo kodekso 220 straipsnyje nurodyta nusikalstama veika yra pavojingesnė už Baudžiamojo kodekso 221 straipsnyje nurodytą veiką, o tas pats nusikalstamas tikslas – siekis išvengti mokesčių – savaime nereiškia, kad nusikaltimai yra identiško pavojingumo. Priėmus įstatymo projektą, į šiuos nusikalstamų veikų pavojingumo tarpusavio skirtumus liktų neatsižvelgta.

Be to, siūlomais pakeitimais baudžiamoji atsakomybė už mokesčių vengimą kartu būtų lygiagrečiai ir švelninama, ir griežtinama, kadangi Baudžiamojo kodekso 220 straipsnyje siūlomas nusikalstamos veikos dekriminalizavimas (riba keliama nuo 10 iki 50 MGL), o Baudžiamojo kodekso 221 straipsnyje – naujo apysunkio nusikaltimo kriminalizavimas (riba nuo 500 MGL nuleidžiama iki 50 MGL, t. y. riba mažėja 10 kartų). Kyla klausimas ir dėl siūlomų sankcijų už Baudžiamojo kodekso 221 straipsnyje nurodytą nusikalstamą veiką proporcingumo, kadangi ši nusikalstama veika nuo 2003 m. gegužės 1 d., kai įsigaliojo naujasis Baudžiamasis kodeksas, su nedideliais pakeitimais buvo laikoma nesunkiu nusikaltimu arba baudžiamuoju nusižengimu, o siūlomais pakeitimais tuos pačius veiksmus dabar siūloma laikyti sunkiu nusikaltimu, už kurį numatyta tik viena bausmės rūšis – laisvės atėmimas iki aštuonerių metų, nors mokestinis teisinis reguliavimas iš esmės nesikeitė.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad neišku, kodėl įstatymo projektu nėra siūloma tikslinti Baudžiamojo kodekso 219 straipsnio 1 dalies dispozicijos, kuri sukonstruota analogiškais principais, kaip ir Baudžiamojo kodekso 220 ir 221 straipsnių dispozicijos.

Dėl šių priežasčių siūlytina įvertinti Baudžiamojo kodekso 220 ir 221 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų skirtingą pavojingumą ir šiuose straipsniuose įtvirtinti skirtingas

baudžiamosios atsakomybės atsiradimo ribas arba nustatyti skirtingo dydžio sankcijas. Atliekant Baudžiamojo kodekso 220 ir 221 straipsnių pakeitimus, siūlytina kartu tikslinti ir Baudžiamojo kodekso 219 straipsnio nuostatas (pavyzdžiui, 219 straipsnio 1 dalyje baudžiamosios atsakomybės atsiradimo ribą pakelti iki 50 MGL dydžio).

3. Vadovaujantis Administracinių nusižengimų kodekso pakeitimo projektu siūlomais pakeitimais, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – Administracinių nusižengimų kodeksas) 187 straipsnio dispozicijoje išvengtų mokesčių suma didinama nuo 10 iki 50 bazinių bausmių ir nuobaudų dydžių. Tokiu būdu administracinis nusižengimas savo pobūdžiu tampa sunkesnis. Atsižvelgiant į tai, atitinkamai turėtų būti didinama ir Administracinių nusižengimų kodekso 187 straipsnio sankcijoje nustatyta viršutinė baudos riba.

Ministras Pirmininkas

Teisingumo ministras

*Tėisingumo ministerijos
Administracinės ir baudžiamosios
justicijos departamento direktorė*

Simona Mesonienė

1004-05-11

Teisingumo ministras

Vainiūtė

2014-05-12

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO VALDYBA

**SPRENDIMAS
DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ IŠVADŲ**

2017 m. kovo 29 d. Nr. SV-S-178
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo valdyba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 ir 145 straipsniais ir atsižvelgdama į Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto siūlymą, n u s p r e n d ž i a:

Prašyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikti Lietuvos Respublikos Seimui išvadas dėl šių įstatymų projektų:

1. Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos konstitucinio įstatymo projekto Nr. XIIP-558.

✓ 2. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 220 ir 221 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-273.

✓ 3. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 187 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-274.

4. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 181, 184, 187, 188, 209, 218, 220, 256, 312 ir 367 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-345.

Seimo Pirmininkas

Viktoras Pranckietis

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO KODEKSO 220 IR 221 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS
ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 187 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau kartu – Įstatymų projektai)

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo (toliau – Konstitucinis Teismas) doktrinoje teigiama, kad valstybės, kaip visos visuomenės politinės organizacijos, paskirtis – užtikrinti žmogaus teises ir laisves, garantuoti viešąjį interesą, todėl vykdydama savo funkcijas ir veikdama visos visuomenės interesais valstybė turi priedermę užtikrinti žmogaus teisių ir laisvių, kitų Konstitucijos saugomų ir ginamų vertybių, kiekvieno asmens ir visos visuomenės veiksmingą apsaugą, *inter alia* nuo nusikalstamų kėsinių (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 29 d., 2006 m. sausio 16 d. nutarimai). Valstybės nustatytos ir taikomos priemonės, užkertančios kelią nusikaltimams, ribojančios bei mažinančios nusikalstamumą, turi būti veiksmingos (Konstitucinio Teismo 2000 m. gegužės 8 d., 2006 m. sausio 16 d. nutarimai). Jeigu valstybė nesiimtų deramų veiksmų, kuriais siekiama užkirsti kelią nusikaltimams, būtų griauamas pasitikėjimas valstybės valdžia, įstatymais, didėtų nepagarba teisei tvarkai, įvairiems socialiniams institutams (Konstitucinio Teismo 2009 m. birželio 8 d. nutarimas).

Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 220 ir 221 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – BK projektas) rengimą paskatino išryškėjusios galiojančio teisinio reguliavimo spragos, užkertančios kelią adekvačių bausmių už stambaus masto mokesčių vengimą paskyrimui. Nors įvairūs bandymai sukčiauti mokestinėje srityje – vieni pavojingiausių, didelę žalą valstybės finansiniams interesams darančių nusikaltimų, baudžiamasis įstatymas nenumato šių nusikaltimų pavojingumui proporcingų sankcijų, todėl sudaromos visos galimybės skirtingų rūšių mokesčių vengiantiems asmenims atsipirkti menkomis bausmėmis arba baudžiamosios atsakomybės už juos išvis išvengti.

Teismų praktikoje kyla problemų atibojant Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 182 straipsnyje numatytą turtinį nusikaltimą – sukčiavimą ir mokesčių vengimą, pasireiškiantį neteisingu duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimu (BK 220 str.) arba deklaracijos, ataskaitos ar kito dokumento nepateikimu (BK 221 str.). Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (toliau – LAT) ne kartą akcentavo, kad sukčiavimas – tai nusikaltimas, kuriuo kėsinamasi į nuosavybę, turtines teises ir turtinius interesus, o nusikalstamos veikos finansų sistemai pirmiausia identifikuojamos pagal jų priešingumą pinigų ir vertybinių popierių apyvartos saugumui, taip pat valstybės fondų (biudžetų) formavimo bei naudojimo tvarkai. Mokestinių nusikaltimų sistema išdėstyta BK skyriuje, reglamentuojančiame baudžiamąją atsakomybę už nusikalstamas veikas finansų sistemai, todėl mokesčių vengimo dirbtinis kvalifikavimas pagal turtinių nusikalstamų veikų normas (iš esmės vien dėl jų griežtesnio pobūdžio) neatitinka baudžiamojo įstatymo tikslų (kasacinės nutartys baudžiamosiose bylose Nr. 2K-7-176-303/2015, Nr. 2K-7-304-976/2016). Nors mokestiniai nusikaltimai savo pavojingumu yra artimi turtinio sukčiavimo veikai, formuojama teismų praktika šiuo klausimu yra nuosekli – net ir stambaus masto mokestiniai nusikaltimai vien dėl teisinio reguliavimo spragų (neproporcingai švelnių baudžiamajame įstatyme už juos numatytų sankcijų) negali būti dirbtinai kvalifikuojami kaip turtinis sukčiavimas pagal BK 182 straipsnį, už kurį baudžiamajame įstatyme numatytos žymiai griežtesnės sankcijos.

Svarbu pažymėti, kad teismų praktikoje pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) sukčiavimas kvalifikuojamas ne kaip mokestinis, o kaip turtinis nusikaltimas pagal BK 182 straipsnį. Tokį teisės aiškinimą lemia PVM mokėjimo teisinio reguliavimo specifika ir galimybė suklastotų sąskaitų faktūrų ir PVM deklaracijų pagrindu sukurti fiktyvią teisę į šio mokesčio susigrąžinimą (tiesiogiai ar užskaitos būdu). Nors tokios veikos paprastai kvalifikuojamos kaip turtinės prievolės panaikinimas ar išvengimas apgaule, jomis iš esmės fiktyviu pagrindu grobiamos valstybės biudžeto lėšos. Pavyzdžiui, kaip turtinis sukčiavimas teismų praktikoje kvalifikuojami

veiksmi į įmonės apskaitą įtraukiant suklustotas PVM sąskaitas faktūras, pateikiant mokesčių administratoriui suklustotas PVM deklaracijas ar kitus dokumentus, taip siekiant neteisėtai įgyti valstybės biudžeto lėšas ar panaikinti PVM prievolę valstybės biudžetui tarpusavio užskaitų būdu (kasacinės nutartys baudžiamosiose bylose Nr. 2K-7-398/2013, 2K-7-29-942/2016 ir kt.). Kaip sukčiavimas teismų praktikoje taip pat vertinamas „Sodros“ biudžeto lėšų grobstymas, kai asmuo fiktyviai įdarbinamas (arba darbuotojui fiktyviai didinimas atlyginimas), surašomi ir „Sodrai“ pateikiami melagingi dokumentai apie tokio asmens pajamas, taip sukuriant jam teisę į atitinkamo dydžio motinystės (tėvystės) pašalpą. Vis dėlto tokios praktikos įsitvirtinimas PVM ir motinystės (tėvystės) pašalpų grobstymo bylose nereiškia, kad bet kuris mokestinis nesąžiningumas kvalifikuotinas kaip sukčiavimas (kasacinės nutartys baudžiamosiose bylose Nr. 2K-7-176-303/2015, 2K-7-304-976/2016). Kasacinėje praktikoje nedviprasmiškai pasisakyta dėl to, kad kitų rūšių mokesčių, pavyzdžiui, neoficialus dalies darbo užmokesčio mokėjimas darbuotojui nesilaikant apskaitos reikalavimų, teikiant melagingus duomenis apie pajamas ir nesumokant atitinkamų mokesčių (gyventojų pajamų, valstybinio socialinio draudimo įmokų), nekvalifikuotinas kaip sukčiavimas, nes toks kvalifikavimas būtų pagrįstas plečiamuoju sukčiavimo požymių traktavimu ir neatitiktų turtinių bei finansinių nusikalstamų veikų atskyrimo pagrindų (kasacinė nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-176-303/2015, 2K-7-304-976/2016).

Taigi susiklostė situacija, kai dėl akivaizdžių teisinio reguliavimo spragų, kurias atskleidė teismų praktika, baudžiamosios atsakomybės realizavimo aspektu visiškai skirtingai gali būti vertinami savo pavojingumu labai panašūs nusikaltimai – pavyzdžiui, stambaus masto PVM sukčiavimas priskiriamas sunkių nusikaltimų kategorijai ir gali užtraukti 8 metų laisvės atėmimo bausmę (nes kvalifikuojamas kaip turtinis sukčiavimas pagal BK 182 straipsnį), o vengimas mokėti kitų rūšių mokesčius (pavyzdžiui, pelno ar gyventojų pajamų) laikytina nesunkiu nusikaltimu ir be baudos ar laisvės apribojimo bausmės gali užtraukti maksimalią vos iki 3 metų laisvės atėmimo bausmę. Pagal tokią sankciją stambaus masto mokesčių vengimas prilygsta, pavyzdžiui, paprastos vagystės, už kurią baudžiamoji atsakomybė reglamentuojama BK 178 straipsnyje, pavojingumui.

Mokestinio pobūdžio nusikalstamos veikos pagal pavojingumo laipsnį, padaromos žalos valstybei mastą prilygsta turtinio sukčiavimo pavojingumui. Praktika rodo, kad tiek sukčiavimas, tiek mokesčių vengimas kaip veikos pasižymi gana sudėtingomis nusikalstamomis schemomis, neretai ir organizuotų grupių ryšiais, jais padaroma didelė žala valstybės biudžetui ir pan. Nepaisant to, baudžiamajame įstatyme numatyta galimybė diferencijuoti baudžiamąją atsakomybę už sukčiavimą (priklausomai nuo sukčiavimo masto, bendrininkavimo formos ir pan.). Tačiau, priešingai nei sukčiavimo atveju, už mokesčių vengimą baudžiamoji atsakomybė nediferencijuojama nei pagal išvengtų mokesčių mastą, nei kitus kvalifikuojančius požymius (pavyzdžiui, veikimą organizuotoje grupėje). Net ir itin didelės vertės mokesčių (pavyzdžiui, daugiau nei kelių dešimčių tūkstančių ar net milijonų eurų) išvengimas ar siekis išvengti mokesčių veikiant organizuotoje grupėje pagal dabartinį teisinį reguliavimą būtų laikomas nesunkiu nusikaltimu. Toks teisinis reguliavimas ne tik neatspindi šių nusikaltimų pavojingumo pobūdžio, bet ir užkerta kelią už pačius pavojingiausius mokestinius nusikaltimus paskirti atgrasančią, nusikaltimo pavojingumą atitinkančią bausmę.

Be to, galiojantis teisinis reguliavimas nesudaro tinkamų sąlygų teisėsaugos institucijoms kuo greičiau ir efektyviau išaiškinti šias nusikalstamas veikas, nes net ir stambaus masto mokesčių vengimą priskiriant nesunkių nusikaltimų kategorijai, šių nusikalstamų veikų išaiškinimui negali būti taikomi kriminalinės žvalgybos veiksmi. Tai ypač pasakytina apie atvejus, kai šios veikos daromos sistemingai, organizuotai, o jų darymo mastai išsiplečia už Lietuvos Respublikos teritorijos ribų. Be to, baudžiamajame įstatyme net ir už stambaus masto mokesčių vengimą numatytos nepagrįstai švelnios sankcijos nulemia ir gana trumpus apkaltinamojo nuosprendžio priėmimo senaties terminus. Vadovaujantis BK 95 straipsnio nuostatomis, apkaltinamasis nuosprendis negali būti priimtas, jeigu yra praėję 8 metai, kai buvo padarytas nesunkus tyčinis nusikaltimas. Tačiau padarius sunkų nusikaltimą, apkaltinamojo nuosprendžio priėmimo senaties terminas – 15 metų. Taigi numčius kvalifikuotas mokesčių vengimo sudėtis, senaties terminai už šį pavojingą nusikaltimą pailgėtų beveik dvigubai - nuo 8 iki 15 metų.

Pažymėtina, kad tiek ikiteisminis tyrimas, tiek bylos nagrinėjimas finansinio pobūdžio nusikalstamosiose veiklose neretai užtrunka dėl ilgai besitęsiančių mokestinių, ūkinių, finansinių veiklos tyrimų, taip pat dėl kitų procesinių veiksmų, susijusių, pavyzdžiui, su duomenų apie pajamas suradimu, sudėtingų schemų, dažnai vykdomų ne pavienių asmenų, o organizuotų grupių, išnarpliojimu ir pan. Todėl siūlomi BK pakeitimai smarkiai apribotą galimybę išvengti baudžiamosios atsakomybės dėl suėjusių senaties terminų.

Mokestiniais nusikaltimais daroma žala valstybei yra akivaizdi. Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos (toliau – FNTT) duomenimis, 2014 metais baigtuose ikiteisminiuose tyrimuose nustatyta nusikalstamomis veikomis padaryta žala – 21 mln. eurų, iš jų PVM – apie 6 mln. eurų, pelno mokesčio – 2,2 mln. eurų. Didžiąją dalį 2014 metais išaiškintų į valstybės biudžetą nesumokėtų mokesčių sudarė PVM – 58,5 proc. Panašūs skaičiai užfiksuoti ir 2015–2016 metais. FNTT duomenimis, 2015 metais baigtuose ikiteisminiuose tyrimuose nustatyta nusikalstamomis veikomis padaryta žala – 50,1 mln. eurų, iš jų PVM – daugiau nei 7,6 mln. eurų, pelno mokesčio – 3,7 mln. eurų. Didžiąją dalį 2015 metais išaiškintų į valstybės biudžetą nesumokėtų mokesčių sudarė PVM – 64 proc. Per 2016 metus FNTT baigtuose ikiteisminiuose tyrimuose nustatyta nusikalstamomis veikomis padaryta žala – daugiau nei 22 mln. eurų, iš jų PVM – daugiau nei 4,1 mln. eurų, pelno mokesčio – daugiau nei 2 mln. eurų. Didžiąją dalį per 2016 metų pirmąjį pusmetį išaiškintų į valstybės biudžetą nesumokėtų mokesčių sudarė PVM – 55 proc. Taigi teisinės atsakomybės priemonės už mokesčių vengimą turi būti adekvačios ir proporcingos šiomis veikomis daromai žalai valstybei.

Atkreiptinas dėmesys ir į baudžiamosios atsakomybės už mokesčių vengimą reglamentavimą užsienio valstybėse, kur mokesčių vengimas laikomas pavojinga nusikalstama veika, už kurią numatytos griežtos bausmės. Antai, pagal Latvijos baudžiamojo kodekso nuostatas už mokesčių vengimą, jei tai susiję su didelės žalos valstybei ar savivaldybei padarymu, gresia laisvės atėmimas iki 4 metų arba viešieji darbai, arba bauda, apribojant ir tam tikras asmens teises. Tuo tarpu jeigu mokesčių vengimas susijęs su dalyvavimu organizuotoje grupėje, laisvės atėmimo bausmė gali siekti net 10 metų. Pagal Bulgarijos baudžiamąjį įstatymą asmeniui, kuris vengia mokėti mokesčius, gresia nuo 1 iki 6 metų laisvės atėmimo bausmė arba bauda. Už kvalifikuotą mokesčių vengimo sudėtį (kai vengiama itin didelių mokesčių), laisvės atėmimo bausmė gali siekti nuo 3 iki 8 metų. Kroatijos baudžiamasis kodeksas už mokesčių vengimą numato laisvės atėmimo nuo 6 mėnesių iki 5 metų bausmę (kai mokesčių suma viršija 1 300 eurų), o esant kvalifikuotai mokesčių vengimo sudėčiai – gresia laisvės atėmimo bausmė nuo 1 iki 10 metų (kai mokesčių suma viršija daugiau nei 39 000 eurų). Juodkalnijos baudžiamasis įstatymas atsakomybę už mokesčių vengimą graduoja priklausomai nuo išvengtų mokesčių sumos. Tie, kurie išvengia mokesčių, kurių suma viršija 1 000 eurų, baudžiami iki 3 metų laisvės atėmimo bausme ir bauda, jei išvengtų mokesčių suma viršija 10 000 eurų – asmeniui gresia laisvės atėmimo bausmė nuo 1 iki 6 metų ir bauda, o jei išvengtų mokesčių sumą viršija 100 000 eurų, kaltininkas baudžiamas laisvės atėmimo bausme nuo 1 iki 8 metų ir bauda. Pagal Čekijos baudžiamąjį įstatymą mokesčių vengimą kvalifikuoja mažiausiai dviejų asmenų veikimas (už tai gresia laisvės atėmimo bausmė nuo 2 iki 8 metų), taip pat didelių mokesčių vengimas (už tai gresia laisvės atėmimo bausmė nuo 5 iki 10 metų).

Atsižvelgiant į galiojančio teisinio reguliavimo mokestinių nusikaltimų srityje spragas, įvertinus praktikoje kylančias problemas bei apžvelgus nacionalinių teismų praktiką ir užsienio valstybėse galiojantį teisinį reguliavimą, teikiamu BK projektu siūloma:

1) diferencijuoti baudžiamąją atsakomybę už mokesčių vengimą priklausomai nuo siekiamos išvengti mokesčių sumos ir bendrininkavimo formos, t. y. įtvirtinti kvalifikuotas mokesčių vengimo sudėtis.

BK projektu siūloma numatyti, kad mokesčių vengimas, kai siekiamą išvengti mokesčių suma viršija 50 MGL (apie 1 900 eurų), bet neviršija 500 MGL (apie 19 000 eurų), būtų laikomas apysunkiu nusikaltimu, už kurį grėstų bauda, laisvės apribojimas arba laisvės atėmimo bausmė iki 4 metų, o mokesčių vengimas, kai siekiamą išvengti mokesčių suma viršija 500 MGL (apie 19 000 eurų) arba mokesčių išvengti siekiama dalyvaujant organizuotoje grupėje (mokesčių vengimą

kvalifikuojantys požymiai), būtų laikomas sunkiu nusikaltimu, už kurį grėstų laisvės atėmimo bausmė iki 8 metų.

2) nustatyti vienodą ribą (50 MGL), nuo kurios atsiranda baudžiamoji atsakomybė už mokesčių vengimą, nepriklausomai nuo mokesčių vengimo būdo, t. y. nepaisant to, ar siekiant išvengti mokesčių pateikiami žinomi neteisingi duomenys, ar jokie duomenys nėra pateikiami.

Šiuo metu baudžiamoji atsakomybė už neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimą (BK 220 str.) atsiranda, kai siekiamų išvengti mokesčių suma viršija 10 MGL (apie 380 eurų), o už deklaracijos, ataskaitos ar kito dokumento nepateikimą (BK 221 str.) – kai siekiamų išvengti mokesčių suma viršija 500 MGL (apie 19 000 eurų). Siekis išvengti mokesčių, o ne jų išvengimo forma yra svarbiausias šių mokestinių nusikaltimų požymis.

BK projektu siūlomais pakeitimais bus pašalintos teismų praktikoje išryškėję teisinio reguliavimo spragos reglamentuojant baudžiamąją atsakomybę už mokesčių vengimą:

- baudžiamosios atsakomybės už mokesčių vengimą diferencijavimas priklausomai nuo siekiamos išvengti mokesčių sumos sudarys sąlygas kvalifikuoti mokestinius nusikaltimus pagal tikrąjį jų turinį (o ne dirbtinai pagal kitus BK straipsnius, nustatančius griežtesnes sankcijas);

- kvalifikuotų mokesčių vengimo sudėčių įtvirtinimas leis paskirti adekvačias ir šių nusikaltimų pavojingumą atitinkančias bei atgrasančias bausmes, ypač tais atvejais, kai mokesčių bus vengiama dideliais mastais;

- pailgės apkaltinamojo nuosprendžio priėmimo senaties terminai, todėl tikimybė, kad dėl senaties terminų kalti asmenys išvengs baudžiamosios atsakomybės, labai sumažės;

- bus sudarytos sąlygos taikyti kriminalinės žvalgybos priemonės stambaus masto mokestinių nusikaltimų atžvilgiu, todėl pagerės šių nusikalstamų veikų išaiškinamumas.

Administracinių nusižengimų kodekso 187 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu bus suderintos BK ir Administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) nuostatos atsakomybės už mokesčių vengimą srityje.

Tikimasi, kad BK pakeitimai baudžiamosios atsakomybės už mokestinius nusikaltimus teisinį reguliavimą, kuris šiandien yra išbalansuotas, padarys aiškesnį, nes bus sudarytos sąlygos vienodai vertinti visų rūšių mokesčių vengimo pavojingumą, baudžiamosios atsakomybės diferencijavimas priklausomai nuo siekiamos išvengti mokesčių sumos ar bendrininkavimo formos leis užtikrinti ne tik adekvačių bausmių už stambaus masto mokesčių vengimą paskyrimą, bet ir teisingumo principo *per se* įgyvendinimą.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai

Įstatymų projektus parengė Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos Teisės grupė.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

BK 220 straipsnyje reglamentuojama baudžiamoji atsakomybė už neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimą. Šio straipsnio 1 dalyje numatyta, jog tas, kas siekdamas išvengti mokesčių, kurių suma viršija 10 MGL (apie 380 eurų), įrašė į deklaraciją arba į nustatyta tvarka patvirtintą ataskaitą ar kitą dokumentą žinomi neteisingus duomenis apie asmens pajamas, pelną, turtą ar jų naudojimą ir pateikė juos valstybės įgaliotai institucijai, baudžiamas bauda arba laisvės apribojimu, arba laisvės atėmimu iki 3 metų. Už šį nusikaltimą atsako ir juridinis asmuo.

Už deklaracijos, ataskaitos ar kito dokumento nepateikimą baudžiamoji atsakomybė numatyta BK 221 straipsnyje. Tam, kas siekdamas išvengti daugiau kaip 500 MGL (apie 19 000 eurų) dydžio mokesčių ar kitokių įmokų teisės aktų nustatyta tvarka laiku nepateikė valstybės įgaliotai institucijai deklaracijos arba nustatyta tvarka patvirtintos ataskaitos ar kito dokumento apie asmens pajamas, pelną ar turtą po to, kai ši valstybės institucija raštu priminė apie pareigą juos pateikti, gresia baudos arba laisvės atėmimo iki 3 metų bausmė. Už šį nusikaltimą atsako ir juridinis asmuo.

ANK 187 straipsnyje reglamentuojama administracinė atsakomybė už ataskaitų, deklaracijų ar kitų mokesčių administratoriaus funkcijoms įgyvendinti reikalingų dokumentų pateikimo tvarkos pažeidimą. Šio straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad duomenų apie fizinio ar

juridinio asmens pajamas, pelną, turtą ar jų naudojimą, žinant, kad jie neteisingi, įrašymas į deklaracijas, nustatyta tvarka patvirtintas ataskaitas arba į kitus mokesčių administratoriui ar kitai valstybės įgaliotai institucijai pateikiamus dokumentus, siekiant išvengti mokesčių, kurių suma neviršija dešimt bazinių bausmių ir nuobaudų dydžių, užtraukia baudą pateikti deklaracijas, nustatyta tvarka patvirtintas ataskaitas ar kitus dokumentus privalantiems asmenims nuo vieno šimto penkiasdešimt iki šešių šimtų eurų.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

BK projektu siūlomi šie BK 220 ir 221 straipsnių pakeitimai:

1) Nustatoma vienoda baudžiamosios atsakomybės už neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimą (BK 220 str.) ir už deklaracijos, ataskaitos ar kito dokumento nepateikimą (BK 221 str.) atsiradimo riba, t. y. 50 MGL. Už mokesčių vengimą, kai mokesčių suma viršija 50 MGL (apie 1 900 eurų), bet neviršija 500 MGL (apie 19 000 eurų), numatyta maksimali sankcija – 4 metai laisvės atėmimo.

2) Įtvirtinami mokesčių vengimą kvalifikuojantys požymiai – mokesčių suma (500 MGL – apie 19 000 eurų) ir dalyvavimas organizuotoje grupėje. Už kvalifikuotą mokesčių vengimą, kaip ir už turtinį sukčiavimą, numatoma maksimali sankcija – 8 metai laisvės atėmimo.

Atsižvelgiant į BK pakeitimus, atitinkamai derinamos ir ANK 187 straipsnio 4 dalies nuostatos, vietoj 10 bazinių bausmių ir nuobaudų dydžių (toliau – BBND) įrašant 50 BBND.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymų projektus neigiamų pasekmių nenumatoma. Priešingai, siūlomomis baudžiamojo įstatymo pataisomis bus pašalintos akivaizdžios teisinio reguliavimo spragos, neleidžiančios už stambaus masto mokesčių vengimą paskirti adekvačių bausmių, baudžiamoji atsakomybė bus diferencijuojama priklausomai nuo siekiamos išvengti mokesčių sumos ir bendrininkavimo formos (organizuotos grupės). Be to, siūlomi pakeitimai sumažins tikimybę mokesčių vengiantiems asmenims išvengti baudžiamosios atsakomybės dėl senaties terminų, taip pat atsiras galimybė taikyti kriminalinės žvalgybos priemonės, padėsiančias atskleisti daugiau stambaus mokesčių vengimo atvejų.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Numatoma, kad Įstatymų projektai turės teigiamos įtakos kriminogeninei situacijai, nes užtikrins galimybę taikyti efektyvias bausmes sunkius mokestinius nusikaltimus darantiems asmenims, t. y. nustatys tokius bausmių už mokestinius nusikaltimus dydžius, kurie ne tik atgrasytų nuo tokių nusikalstamų veikų darymo, bet ir, tikėtina, sumažintų jų skaičių.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymų įgyvendinimas turėtų teigiamą įtaką verslo sąlygoms ir plėtrai, kadangi Įstatymų projektais siekiama nustatyti proporcingas sankcijas už mokesčių vengimą. Būtent nusikalstamos veikos finansų sistemai daro didelę žalą tiek valstybės biudžetui, tiek legaliai veikiantiems verslo subjektams. Todėl Įstatymų projektais siūlomi baudžiamojo įstatymo pakeitimai, tikėtina, prisidės tiek prie skaidresnio verslo vystymo, tiek užkertant kelią kaltininkams išvengti baudžiamosios atsakomybės.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymų projektus, kitų teisės aktų priimti, keisti ar pripažinti negaliojančiais nereikės.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas, o Įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir yra suderinti su Europos Sąjungos teisės aktais.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymams įgyvendinti nereikės įgyvendinamųjų teisės aktų.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymams įgyvendinti papildomų biudžeto lėšų nereikės.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymų projektų rengimo metu gauti Generalinės prokuratūros, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir baudžiamosios teisės mokslininkų vertinimai ir išvados, atsižvelgta į vieningą visų teismų praktiką formuojančio Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išaiškinamus.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

„Baudžiamasis kodeksas“, „nusikaltimai ir baudžiamieji nusižengimai finansų sistemai“, „mokesčiai“, „laisvės atėmimas“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.

Respublikos Prezidentė

Dalia Grybauskaitė

Projektas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
BAUDŽIAMOJO KODEKSO 220 IR 221 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2017 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 220 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 220 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„220 straipsnis. Neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimas

1. Tas, kas siekdamas išvengti mokesčių, kurių suma viršija 50 MGL, įrašė į deklaraciją arba į nustatyta tvarka patvirtintą ataskaitą ar kitą dokumentą žinomai neteisingus duomenis apie asmens pajamas, pelną, turtą ar jų naudojimą ir pateikė juos valstybės įgaliotai institucijai, baudžiamas bausme arba laisvės apribojimu, arba laisvės atėmimu iki ketverių metų.
2. Tas, kas padarė šio straipsnio 1 dalyje numatytą veiką, kai mokesčių suma viršija 500 MGL, arba dalyvaudamas organizuotoje grupėje, baudžiamas laisvės atėmimu iki aštuonerių metų.
3. Už šiame straipsnyje numatytas veikas atsako ir juridinis asmuo.“

2 straipsnis. 221 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 221 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„221 straipsnis. Deklaracijos, ataskaitos ar kito dokumento nepateikimas

1. Tas, kas siekdamas išvengti daugiau kaip 50 MGL dydžio mokesčių ar kitokių įmokų teisės aktų nustatyta tvarka laiku nepateikė valstybės įgaliotai institucijai deklaracijos arba nustatyta tvarka patvirtintos ataskaitos ar kito dokumento apie asmens pajamas, pelną ar turtą po to, kai ši valstybės institucija raštu priminė apie pareigą juos pateikti, baudžiamas bausme arba laisvės atėmimu iki ketverių metų.
2. Tas, kas padarė šio straipsnio 1 dalyje numatytą veiką, kai mokesčių ar kitokių įmokų suma viršija 500 MGL, arba dalyvaudamas organizuotoje grupėje, baudžiamas laisvės atėmimu iki aštuonerių metų.
3. Už šiame straipsnyje numatytą veiką atsako ir juridinis asmuo.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
BAUDŽIAMOJO KODEKSO 220 IR 221 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2017 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 220 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 220 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„220 straipsnis. Neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimas

1. Tas, kas siekdamas išvengti mokesčių, kurių suma viršija 40 50 MGL, įrašė į deklaraciją arba į nustatyta tvarka patvirtintą ataskaitą ar kitą dokumentą žinomai neteisingus duomenis apie asmens pajamas, pelną, turtą ar jų naudojimą ir pateikė juos valstybės įgaliotai institucijai,

baudžiamas bauda arba laisvės apribojimu, arba laisvės atėmimu iki ~~trejų~~ **ketverių** metų.

2. Tas, kas padarė šio straipsnio 1 dalyje numatytą veiką, kai mokesčių suma viršija 500 MGL, arba dalyvaudamas organizuotoje grupėje,

baudžiamas laisvės atėmimu iki aštuonerių metų.

23. Už šiame straipsnyje numatytas veikas atsako ir juridinis asmuo.“

2 straipsnis. 221 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 221 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„221 straipsnis. Deklaracijos, ataskaitos ar kito dokumento nepateikimas

1. Tas, kas siekdamas išvengti daugiau kaip 500 50 MGL dydžio mokesčių ar kitokių įmokų teisės aktų nustatyta tvarka laiku nepateikė valstybės įgaliotai institucijai deklaracijos arba nustatyta tvarka patvirtintos ataskaitos ar kito dokumento apie asmens pajamas, pelną ar turtą po to, kai ši valstybės institucija raštu priminė apie pareigą juos pateikti,

baudžiamas bauda arba laisvės atėmimu iki ~~trejų~~ **ketverių** metų.

2. Tas, kas padarė šio straipsnio 1 dalyje numatytą veiką, kai mokesčių ar kitokių įmokų suma viršija 500 MGL, arba dalyvaudamas organizuotoje grupėje,

baudžiamas laisvės atėmimu iki aštuonerių metų.

23. Už šiame straipsnyje numatytą veiką atsako ir juridinis asmuo.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Projektas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 187 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2017 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 187 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 187 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Duomenų apie fizinio ar juridinio asmens pajamas, pelną, turtą ar jų naudojimą, žinant, kad jie neteisingi, įrašymas į deklaracijas, nustatyta tvarka patvirtintas ataskaitas arba į kitus mokesčių administratoriui ar kitai valstybės įgaliotai institucijai pateikiamus dokumentus, siekiant išvengti mokesčių, kurių suma neviršija penkiasdešimt bazinių bausmių ir nuobaudų dydžių,

užtraukia baudą pateikti deklaracijas, nustatyta tvarka patvirtintas ataskaitas ar kitus dokumentus privalantiems asmenims nuo vieno šimto penkiasdešimt iki šešių šimtų eurų.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Projekto
lyginamasis variantas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 187 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2017 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 187 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 187 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Duomenų apie fizinio ar juridinio asmens pajamas, pelną, turtą ar jų naudojimą, žinant, kad jie neteisingi, įrašymas į deklaracijas, nustatyta tvarka patvirtintas ataskaitas arba į kitus mokesčių administratoriui ar kitai valstybės įgaliotai institucijai pateikiamus dokumentus, siekiant išvengti mokesčių, kurių suma neviršija ~~dešimt~~ **penkiasdešimt** bazinių bausmių ir nuobaudų dydžių,

užtraukia baudą pateikti deklaracijas, nustatyta tvarka patvirtintas ataskaitas ar kitus dokumentus privalantiems asmenims nuo vieno šimto penkiasdešimt iki šešių šimtų eurų.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS DEPARTAMENTAS

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO KODEKSO 220 IR 221 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-273 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS
ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 187 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-274“ PROJEKTO (toliau – Projektas)
(TAP-17-587; TAIS NR. 17-6160)**

2017-05-19 Nr. NV-1247

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas:

1. Projektu teikiamoje Vyriausybės išvadoje dėl Seime svarstomų įstatymų projektų Vyriausybės poziciją siūloma formuluoti kaip pritarimą iš esmės įstatymų projektams, kartu pasiūlant šiuos teisės aktų projektus tobulinti pagal dėstomas pastabas ir pasiūlymus. Atsižvelgiant į tai, kad Vyriausybės nuomonė turi būti argumentuojama, įvertinus Seime svarstomų teisės aktų projektų siekiamus tikslus, teisinio reguliavimo priemones ir galimas priėmimo pasekmes, siūlome Projekte atsisakyti bendro pobūdžio pasvarstymų ar įstatymų projektų aiškinamojo rašto teiginių analizės (pvz., Projekto 2 punkto pirmoji pastraipa), kartu vengiant Vyriausybės pozicijos neaiškumą ir neužtikrintumą sąlygojančių nuorodų („kyla klausimas“, „neaišku“, „manytina“).

2. Siekiant aiškumo, siūlome Projekto 3 punkte patikslinti, ar siūlymas didinti Administracinių nusižengimų kodekso 187 straipsnio sankcijoje nustatytą viršutinę baudos ribą turėtų būti taikomas tik minėto straipsnio 4 dalies atveju.

1-ojo teisinės ekspertizės skyriaus vedėja

Daiva Gubistienė